

Asia: VN/21073/2021

Luonnos HEUNia koskeviksi säädösmuutosehdotuksiksi

Lausuntonne ehdotetuista lakimuutoksista

Yleiset huomiot ehdotetuista lakimuutoksista ja niiden perusteluista

Oikeusministeriö on pyytänyt 20.12.2021 Ammattiliitto Pro:ta lausuntoa luonnoksesta ehdotukseksi, jolla muutettaisiin HEUNista annettua lakia. Lausuntoa pyydetään myös luonnoksesta HEUNia koskevaksi valtioneuvoston asetukseksi.

Muutosehdotukset on tarkoitus käsitellä liitelakina yhdistämällä ne myöhemmin luonnokseen hallituksen esitykseksi Oikeushallinnon erityisviranomaisista ja siihen liittyviksi laeiksi (Hanke OM049:00/2021). Ammattiliitto Pro on antanut lausunnon 4.2.2022 luonnoksesta hallituksen esitykseksi Oikeushallinnon erityisviranomaisista.

Ammattiliitto Pro on perehtynyt säädösmuutosehdotuksiin ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

HEUNia koskeva lainsäädäntö on luotu 1980-luvulla ja tunnistettavasti monin paikoin vanhentunut. Lakimuutosten rajaaminen muutoksiin, jotka eivät edellytä neuvottelemista YK:n kanssa ja joita kansallisesti voidaan muuttaa, on mielekästä. Ammattiliitto Pro katsoo, että virkamiesoikeudellisten ja hallinnollisten säännöksiä ajantasaistaminen nykysäädöksiä vastaavaksi on tarpeellista.

Pro kannattaa, että instituutin henkilökuntaa koskevat säännökset muutetaan yhdenmukaisiksi suhteessa valtion virkamieslakiin ja –asetukseen. Muista viroista kuin johtajan virasta ei ole tarkoituksenmukaista säätää. Asetuksessa olevista viittauksista yksilöityihin virkanimikkeisiin on syytä luopua.

Ottaen huomioon instituutin toiminta YK:n yhteydessä eurooppalaisena tutkimusinstituuttina, on perusteltua virkasuhteisen henkilöstön lisäksi mahdollistaa myös työsopimussuhteinen henkilöstö.

Nykyisen oikeusministeriön vahvistaman johtosäännön sijaan instituutin johtaja voisi jatkossa vahvistaa instituutin oman työjärjestyksen. Esitys on kannatettava. Virastot määräävät omasta organisaatiostaan sekä vastuista ja tehtävien hoidosta tyyppillisesti työjärjestyksellä.

Asetuksella ei tule säätää erikseen muun henkilöstön kuin johtajan erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Johtajan sijainen voidaan määrätä työjärjestyksellä. Edellä mainitut menettelytavat ovat tavanomaisia nykyisissä virastoissa.

Johtaja nimitetään nykyisin määräajaksi, enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Johtajan virka täytetään sitä haettavaksi julistamatta. Tämä menettely ei vastaa enää nykykäytäntöä ja kannattamme asetuksen muuttamista siten että johtajan valinnassa noudatetaan virkamieslaissa säädettyä hakumenettelyä ja valtiovarainministeriön ohjetta virantäytössä noudatettavista periaatteista (VM/2643/00.00.00/2018).

Asetuksella ei ole myöskään tarpeen säätää virkavapauden myöntämisestä erityissäännöksellä.

Pro on aiemmin lausunnossaan hallituksen esityksestä Oikeushallinnon erityisviranomaisista ottanut kantaa ja pitänyt perusteltuna, että tässä vaiheessa HEUNin ja muiden oikeushallinnon erityisviranomaisten neuvottelu-, palkkaus- ja virkajärjestelytoimivalta säilyvät oikeusministeriössä.

Ammattiliitto Pro ry

Niko Simola

Leena Hiljanen

Kirjoittakaa tähän konkreettiset pykälä koskevat muokausehdotuksenne ja niiden säännöskohtaiset perustelut

-

Lausuntonne luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi

Yleiset huomiot luonnoksesta ja sen perustelumistiosta

-

Ehdotuksessa vain johtajalle asetettaisiin erityiset kelpoisuusvaatimukset. Tulisiko erityisiä kelpoisuusvaatimuksia asettaa myös muulle henkilökunnalle, esimerkiksi tieteellistä tutkimusta tekeville henkilöille? Perustelunne?

Muulle henkilökunnalle ei tarvitse asettaa erityisiä kelpoisuusvaatimuksia

Jos muulle henkilökunnalle ei aseteta erityisiä kelpoisuusvaatimuksia, vaikuttaako tämä johtajan sijaistamiseen? Voivatko tällöin kaikki muut henkilökuntaan kuuluvat toimia sijaisena? Tulisiko sijaisena toimivalta edellyttää vastaavantyyppistä osaamista kuin johtajalta? Johtajan sijaisena toimivat virkamiehet määrättäisiin jatkossa työjärjestyksessä (ks. ehdotetut 1 ja 3 §:t)

-

Ehdotettu neuvottelukunnan toimintaa koskeva 7 § vastaa voimassaolevaa sillä muutoksella, että johtosäännön sijaan tulisi työjärjestys. Neuvottelukunnasta on määrätty YK:n kanssa tehdyssä sopimuksessa, mutta säännöksen käytännön merkitys on tiettävästi jäänyt vähäiseksi. Liittyykö säännökseen näin ollen muita muutostarpeita? Ulkoministeriön toivotaan ottavan kantaa siihen, onko säännöstä mahdollista muuttaa laajemmin YK:n kanssa tehdyn sopimuksen näkökulmasta ja jos on, niin missä määrin?

-

Huomionne ehdotetusta 8 §:stä, jonka nojalla neuvottelukunnan jäsenille korvattaisiin jatkossa vain matkakustannukset ja kokouspalkkioista luovuttaisiin.

-

Ehdotettu 9 § eräiden asiakirjojen toimittamisesta YK:lle vastaa voimassaolevaa säännöstä teknisin kirjoitusasumuutoksien. Onko säännös asiakirjojen toimittamisesta ministeriöiden välillä nykyään tarpeellinen?

-

Kirjoittakaa tähän muut konkreettiset pykälä koskevat muokausehdotuksenne ja niiden säännöskohtaiset perustelut

-

Hiljanen Leena
Ammattiliitto Pro ry